

Bağ-Kur'unun Çilesi Ne Zaman Bitecek?

Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu, yani hepimizce bilinen adıyla Bağ-Kur, 1971 yılında 1479 sayılı kanunla kurularak 1 Ekim 1972'den itibaren ülke çapında hayata geçti. Bağ-Kur kanunu 1979 yılında 2229 sayılı kanunla büyük ölçüde değiştirildi.

Bağ-Kur yasasındaki hükümlere ve o zamanın şartlarına bakınca, Esnaf ve Sanatkâr ile Çiftçilerin nasıl bir cendereye sokulduğunu daha iyi anlıyoruz!

Büyük ölçüde yasal değişikliğin yapıldığı 1979 yılında, Türkiye'de ortalama yaşam süresi sadece 61,91 idi! Bağ-Kur'lu kadınlara reva görülen prim ödeme süresi 25 tam yıl, yani 9.000 gün ve en az 50 yaş şartıydı. Erkeklerin de 25 tam yıl (9.000 gün) ödeme şartı ile en az 55 yaş şartı konulmuştu. Her hangi bir nedenle 25 yıl ödeme yapamayanların yaş haddinden (kısmi emeklilik) yararlanabilmeleri için de en az 15 yıl yani 5.400 gün prim ödeme şartı ile birlikte kadınlarda 55, erkeklerde 60 yaş şartı konulmuştu. Anlayacağınız sistem neredeyse Bağ-Kur'lunun hiç emekli olmadan çalışıp ölene kadar prim ödemesi üzerine kurulmuştu! Sonraki yıllarda kadınlara biraz merhamet edip asgari prim ödeme süresini 20 yıla yani 7.200 güne indirdiler.

TBMM'de görev alan o zamanın Vekilleri, nasıl bir kanaat ile Bağ-Kur'lu küçük esnaf ve çiftçileri devlet gibi, holding gibi güçlü ve zengin görmüşlerse artık, Emekli Sandığı ile aynı şartları dayatmışlardı! Devlet kendi memurunun primini 25 yıl kesintisiz ödemeye muktedir olabilir ama, esnaf ve sanatkarlara böyle ağır bir yük bağlamak için vicdanlarını tatile çıkarmaları gerekmiştir herhalde!

Hâlbuki ilk kurulan sigorta kurumu SSK'ya bağlı çalışan işçilerin emekli olabilmesi için, kadınlarda 20 yıllık sigorta süresi dâhilinde en az 5.000 gün, erkeklerde 25 yıllık sigorta süresi içinde en az 5.000 gün prim yatırılma şartı vardı. 5.000 gün yaklaşık 14 yıl ediyor! Kadınlarda 6 yıla kadar, erkeklerde ise 11 yıla kadar boşluk verme ve işsizlik halinde müsaade ediliyordu. İşçi ve esnaf arasında bu kadar büyük bir iltimas farkının olması, elbette kabul edilebilir ve adil bir yaklaşım değildir!

Bir işçinin çalışmadığı dönemde maaşı ile birlikte SSK prim ödemesi de duruyordu. Bağ-Kur'lu esnaf ise o ay doğru dürüst ciro yapmasa ve hatta dükkânını geçici olarak kapatıp evinde otursa bile, Bağ-Kur prim ödemesi zerre miktar esnemiyor ve eksilmiyordu. Prim seviye basamakları yukarı doğru re'sen veya talep halinde yükselebiliyor ama aşağı inmesi mümkün olmuyordu. Bağ-Kur prim borç sayacının durması için tek çare Vergi Levhasını iptal eder gibi işyerinin kapanışını Bağ-Kur'dan da yaptırmasıydı. Oysa işsiz kalan bir işçinin son SSK priminden itibaren birkaç ay daha ücretsiz sağlık hizmeti alabilmesi mümkündü. Sadece prim ödenmediği için 5.000 gün sayacı duruyordu. Ama Bağ-Kur'lu esnafın borcu gözüktüğünden sağlık hizmetlerinden ücretsiz yararlanmasına izin verilmiyordu. Sonradan çıkan zorunlu GSS (Genel Sağlık Sigortası) ve işsizlik fonu destek ödemesi de işçiler için ayrıca pozitif bir fark oldu.

Bağ-Kur tescili zorunlu değilken, ödeme ve emeklilik şartlarının ağırlığı nedeniyle pek tercih edilmediği için, Vergi Daireleri ve Esnaf Odalarının kayıtları ile eş zamanlı re'sen zorunlu tescil kuralı getirildi. Bu borçtan kaçınamayan esnaf, bu sefer de 12 basamaktan en düşüğü olan 1. basamak seviyesinde sabit prim ödemeye başladı. Zaten ihtiyaç duydukları sağlık hizmeti için bu seviye yeterli geliyordu. Bağ-Kur tekrar esnafın aleyhine yeni kural çıkararak, 6. basamağa kadar re'sen zorunlu tescil dayatmasına başladı. 7.-12. basamaklar için de iki yılda bir isteğe bağlı yükseltme imkânı verdiler.

Bağ-Kur'un pençesine düşen esnafın hali, tıpkı Boa Yılanının sarmaladığı Ceylan yavrusu gibidir! Çünkü her nefes alıp verişinde çember daha da daralır! Asla genişleme imkânı vermez! Mesela 7. seviyede prim ödeyen esnafın işleri kötü gittiği, dara düştüğü bir durumda, gelir kaybı yaşadığını ispat ile beyan etse de Bağ-Kur prim basamağı asla düşürülmez! Prim tutarında azaltma mümkün değildir! Ödemeden kurtulmanın tek yolu iflas beyanı ile resmi kapanış veya işyerini başkasına resmi satışla devir yapmasıdır. Ödediği prim miktarına e süresine nispetle bağlanan emekli maaşının, diğer emeklilere göre hep düşük kalması da ayrı bir haksızlık boyutudur.

Sigorta primleri açısından SGK tarafında fazla fark olmasa da ödeyen açısından önemli bir tutar dengesizliği vardır. Son değerlere göre SGK primi için işçinin asgari brüt maaşından 1.401 TL kesilir. İşverene düşen ek pay ise 1.551 TL'dir. SGK tutarında bu bölüşme yapıldığından, iki tarafa da rakam ağır gelmez. Ama Bağ-Kur'lu esnaf kendi işinin süresiz mesaili işçisi olduğu gibi, SGK priminde de kendisinin patronu olarak 2.952 TL tutarındaki tüm ödemeyi çaresizce üstlenir. Bu rakamdan kaçış veya indirim de yoktur!

Zaten işyeri kirası, elektrik, doğalgaz, su gibi işletme giderleri hep "Ticari" oldukları, yani patron ve zengin görüldükleri gerekçesiyle katlamalı tarifeden uygulandığından, esnafın nefes alacak hali kalmadı artık!

Türkiye'de mütevazı sermayeler ile kurulan ve çoğu kez aile işletmesi niteliğinde bulunan esnaf ve sanatkâr teşebbüsleri ile tarım alanında yerel üretici olmak, artık kahramanlık boyutundan da çıkarak delilik haline getirildi. Bu gidişin sonu bütün yerel işletmelerin kapanması ve sermayenin büyük ve zalimce davranan güçlere aktarılmasıdır. Tarım kesiminin kendi ihtiyaçları için bile üretim yapması daha zararlı hale gelmiş, süpermarketlerden alışveriş yapmak köylüler arasında bile standart olmuştur.

Sermayenin hızla büyük denizler gibi dipsiz kuyulara akması ve toprakları sulayan dere ve nehirlerin adeta kurummasının acı faturasını hep birlikte yaşamaya başladık farkında mısınız? Sayıları iki elin parmaklarını geçmeyen dev market zincirleri perakende ve toptan tüketim piyasasıyla vahşice oynuyor ve tükenmez bir iştahla kar etmek için bizlere varlık zamanında dahi yokluk ve pahalılık yaşıyorlar. Küçük esnafın aradan çekilmesi, halkın daha çok sömürülmesine, devletin de acziyetle seyretmek zorunda kalmasına yol açıyor.

BAĞ-KUR'lu esnaf, sanatkar ve tarım müteşebbislerini kurtarmak ve korumak için neler yapılmalı?

- 1- Bağ-Kur ile SSK arasındaki zorunlu prim gün sayıları farkı düşürülmeli, SSK ile aynı şartlarda sabitlenmelidir.
- 2- Esnafıktan vazgeçen, işyerini sağlık veya ekonomik nedenlerle kapatan veya devreden kişilerin, SSK'ya geçmeleri halinde uygulanan son 3,5 yılın (1261 gün) SSK primli olma şartı askıya alınmalı, prim gün sayıları yeterli ise emekli olabilmelerine imkan verilmelidir.
- 3- Ekonomik darlığa düşen veya sağlığı bozulan esnafın işyerini geçici yada sürekli olarak kapatması halinde Bağ-Kur ödemeleri durmalı, GSS devreye girmeli ve en az SSK mensupları kadar sağlık ve işsizlik sigortası desteği verilmelidir.
- 4- Küçük esnaf ve sanatkârlar ile tarım müteşebbislerine uygulanan "ticari" sınıf doğalgaz, su, elektrik gibi giderlerinde; finansal büyüklük, işyeri ölçüleri, çalıştırılan insan sayısı gibi kriterlere değişen insaflı tarifeler uygulanmalıdır. Korkudan ışığını açamayan, buz gibi işyerinde çalışmak zorunda kalan esnafın gözetilmesi lazımdır.
- 5- Vergi kaydı ve esnaflık tescilini 8 Eylül 1999 tarihinden önce başlatan fakat çeşitli nedenlerle Bağ-Kur tescilini yaptıramayan (mesela Gölcük Depremi nedeniyle o bölgeler ve Düzce civarındaki şartlar) esnafa Bağ-Kur tescilini makul rakamlarla aynı tarihlere çekme imkanı verilmeli, böylece son EYT yasasından faydalanma yolları açılmalıdır.
- 6- Yerel işletmeleri koruyan belediye hizmetleri ve kamu imkanlarında kolaylıklar sağlanmalıdır.
- 7- Esnafa dayatılan fahiş fiyatlı aylık beyanname giderlerinde, iş için kullandıkları araçların sigorta, vergi vb. masraflarında indirimler gelmelidir.
- 8- Esnafın zorunlu kayıt ile harç yatırmaya maruz kaldıkları Odaların ne yaptığı belirsiz ağalar tarafından şahsi derebeyliklere dönmesi önlenmelidir. 20-30 yıl boyunca çöreklenen başkanlıklara zorunlu süre sınırı getirilmelidir.

Sonuç olarak; Esnaf ve sanatkarlarımız ile tarım üreticilerimiz memleketin öz sahiplerinden ve maddi-manevi kalelerinden! Onların soyunu tüketen her türlü oluşuma karşı durmalı, insanlarımızı girişimcilikten soğutan ve korkutan bütün haksızlıkları gidermeliyiz. Yoksa yetişen her gencimiz sanat, ticaret ve tarımda şansını denemek yerine kapağı Devlete atmak için çalışacak ve gereksiz bir rekabet içinde boğulup kalacaktır. Esnaf ve tüccarımızın varlığı ve devamı beka meselesidir! Dahası var mı?

Bir Çırpıda #ABO

ABO (Aylık Bağlama Oranı)

- >ABO nedir ve kimleri etkiler?
- >Sadece EYT'yi mi ilgilendiriyor?
- >ABO için ne yapılması gerekir?

Soru: ABO nedir ve kimleri etkiler?

Cevap: Aylık Bağlama Oranı demektir. SGK kapsamında olan herkesi etkiler. ABO'nun güncel oranları 2008'de çıkarılan 5510 sayılı kanunda belirlenmiştir. Emekli olanların maaşı 3 dönem dikkate alınarak hesaplanır.

a) 2000 yılı ve öncesi dönem => Çalışanlar için ABO'nun en iyi olduğu dönemdir. Çalıştıkça maaşı arttıran hesabı esastır.

b) 2000 - 2008 arası dönem => ABO oranları düşürülmüştür. Çalışanlara tavan uygulaması gelmiştir.

c) 2008 ve sonrası dönem => ABO'nun ve tavan tutarlarının en düşük olduğu dönemdir. Sadece asgari ücretle emekli olan bir kişinin emekli maaşında 1.000 TL den fazla kesinti yapmıştır. Asgari ücretle 2018'de emekli olanlara 800 TL civarında maaş bağlanmıştır. 2019 başında seyyanen zam yapılarak emekli maaşlarının en az 1.000 TL olması sağlanmıştır.

Emekli olacak bir kişinin 2008 yılı sonrasındaki çalışma süresi uzadıkça ABO yüzünden emekli aylığı yıllık 60-70 TL düşmektedir. EYT mağdurları zamanında emekli olamadıkları gibi, çalıştıkça emekli maaşları düşürülerek çifte zulme maruz bırakılmaktadır.

Soru: ABO sadece EYT'yi mi ilgilendiriyor?

Cevap: Hayır. İşçi, memur veya esnaf fark etmeksizin, 2008 yılından itibaren çalışan ve çalışacak herkes etkilenmektedir. ABO yüzünden fazla çalışanın, yani fazla prim ödeyenin fazla emekli maaşı alacağı bir imkân kalmamıştır. Yeni emekliler de hiçbir zaman eski emekliler kadar maaş alamayacaktır.

Soru: ABO için ne yapılması gerekir?

Cevap: Bu ABO ile insanların emekli olarak yuvasına çekilmesi imkânsızdır. Türk-İş'in Ekim 2019 tarihli 4 kişilik bir ailenin aylık Açlık Sınırının 2.058 TL olduğu dikkate alınırsa, 1.000 -1.600 TL aralığında yığılan emekli maaşları ile yaşamının mümkün olmadığı görülecektir.

Bu ABO; kimse emekli olmasın, emekli olan tekrar çalışsın, aldığı paranın hayrını görmesin, ancak karnını doyursun, sosyal veya kültürel bir faaliyette bulunmasın diyor!

ABO oranları acilen yükseltilmeli, her emeklinin en azından asgari ücret kadar maaş alabilmesi

sağlanmalıdır.

Çalışanlar Neden Mutsuz?

Çalışanların hemen hepsi, işleri olduğu ve rızıklarını helalinden kazanabildikleri için, haline şükreder ve çalışamayanlara da dua eder. İnsan olmanın ve bizleri sayısız nimetlere boğan Rabbimize imanın gereği budur. Rabbimizle bir sorunumuz yok ama kullarıyla çok işimiz var. Kendilerine verilen cüz-i iradeyle Allah'ın kullarına zulmü reva görenleri, heva ve heveslerinin peşinde yoldan çıkanları, adalet düşüncesini sürekli iğfal edenleri de konuşmak lazım.

Daha önce birkaç yazıya böldüğüm çalışan sorunlarını tek yazıda özetle derlemeye gayret edeceğim.

GELİR PAYLAŞIMI DENGESİZLİĞİ

Külfette birlik iyidir ama nimette de birliği de gerektirir. Zor zamanlarda en büyük fedakarlıkları yapan, vatan ve millet için canından, kanından ve malından kolayca geçebileceğini, en son 15 Temmuz kalkışmasında olduğu gibi, defalarca gösterebilen halkımızın çoğunluğu çalışan emekçilerdir. Almaya gelince sınırsız cömertliği beklenen, vermeye gelince de pintilere rahmet okutulan çalışanlarımız değil midir? Kısaca ülke gelirlerinin paylaşımında en çok dışlananlar çalışanlardır.

Sağlıklı yapılmayan ve piyasa denetiminden uzak tutulan ücret politikaları hep çalışanların aleyhine işler. Maaşlardaki dengesizlikler hem kamuda hem de özelde devam ediyor. Emekliler arasında bile uçurum gibi farklar var.

EYT VE ABO ZULMÜ

2008 yılında yapılan 5510 sayılı kanunla sigortalıların aylık bağlama oranları (ABO) iyice düşürülmüş ve çalışılan her yıl için 2016'dan itibaren sadece %2 (yüzde 2) layık görülmüştür. Bu ne demektir? Asgari ücretle en az 25 yıl çalışan bir sigortalı emekli olduğunda asgari ücretin ancak %50'si kadar emekli

(yaşlılık) maaşı alabilecektir. En son yapılan zamlarla 2020 TL olan asgari ücrete göre hesaplırsak 1010 TL ediyor. Bu parayla geçinebilecek bir babayığit var mıdır?

2008 ABO katsayısı öyle bir eziyet getirdi ki, halen çalışanların gün sayısı arttıkça yani daha fazla prim yatırdıkça, çalıştıkları her yıl için gelecekte emekli maaşları daha da azalıyor! ABO'yu düşüren kanunu hazırlayan ve onaylayanların gelecekte milyonlarca kişinin ahını ve bedduasını almayı garantilediklerini söyleyebilirim. Tıpkı 1999 da 4447 sayılı EYT (Emeklilikte Yaşa Takılanlar) kanununu çıkaranlar ve halen devam ettirenler gibi.

ABO dışında emeklilik maaşına yansıtılmayan ama vergileri o biçim kesilen ek gelirlerin eksilmesi nedeniyle, çalışanlar mecbur kalmadıkça emekli olmak istemiyor. Bedeni iflas etse de, çocuğun okulu var, düğünü var, evin borcu var gibi zorunlu nedenlerle, sürünerek de olsa işe gidip gelmeye uğraşiyor.

SOSYAL DESTEK BÜTÇESİNİN DÜŞÜKLÜĞÜ

Genel Bütçeden SGK'ya ayrılan pay gelişmiş ülkelerin çok gerisindedir. Gelişmenin bir göstergesi de devletin sosyal güvenlik sistemlerine olan katkısıdır. Bizde bu pay artmadığı gibi, prim ödemesi olmayan mağdur kesimlere yönelik bazı sosyal güvenlik harcamaları da SGK'ya yüklenmiştir. Emekçilerin kesintileriyle kurulan İşsizlik Fonundan, emekle ilgisi olmayan banka gibi kurumlara fon çıkarılması da ayrı bir garabettir.

KANUNLARIN GELİŞİGÜZEL DEĞİŞEBİLİRLİĞİ

Çalışanların Yasama Organı olan Yüce Meclise fazla güveni kalmamıştır. Çünkü 1999 da depremden birkaç gün sonraki hengame içinde Milletten kaçırılarak çıkarılan 4447 Sayılı Kanunla milyonlarca çalışanın müktesep emeklilik hakları gasp edilmiştir. Kanunlar aleyhte geriye doğru işletilemezken, eski sigortalıların haklarına el konulmuş, türlü bahanelerle hukuk faciası yaşatılmış ve oldu bittiye getirilmiştir. Bir daha benzer faciaların yaşanmayacağına çalışanlar emin değildir. Kanunların saygınlığı ve genel hukuk kaideleri, çalışanların aleyhine örselenmiştir.

MESLEKLER ARASI AYRIMCILIK ve YIPRATAN YIPRANMA PAYI UYGULAMASI

Tamamen aynı amaçla çıkarılan kanunlar ve hakların uygulanmasında bile çelişkiler, kayırmalar, haksızlıklar diz boyudur. Örneğin, işle ilgili tehlike ve risklere maruziyet nedeniyle bazı meslek mensuplarına verilen yıpranma hakkının uygulanması da sorundur. Ordu ve Emniyet meslek mensuplarının tamamı, çalışma süreleri boyunca yıpranma hesabına eksiksiz katılmaktadır. Ama son çıkan torba yasa ile sağlık mensuplarına sözde verilen yıpranmanın fiilen faydası sıfıra inmiştir. Çünkü;

- Sağlık hizmeti bir ekip işi olmasına ve bu hizmetten kaynaklanan risklere hemen hepsi maruz kalmasına rağmen, fiilen personel arasında ikilik çıkarılmış ve sadece Sağlık Hizmetleri Sınıfına ve onların da aktif olarak hastalara yönelik iş yapanlarına verilmiştir. Yani, kaza yerine canı pahasına hızla giden bir ambulansın içindeki doktor ve hemşire yıpranıyor, ama o ambulansı süren ve kaza olursa ölebilecek olan sürücü yıpranmıyor sayılıyor. Hastanelere sağlam giren ziyaretçiler dahi risk altındayken, bütün gün oralarda çalışan idareciler, memurlar, yardımcı hizmetler ve diğerleri yıpranıp riske maruz kalmıyor mu?

- Halen çalışanların fiili süreleri yıpranma hesabına katılmamış ve sağlıkta büyük dönüşümü gerçekleştiren, en büyük sıkıntıları atlatıp halkımıza hizmette çağ atlatanların emekleri adeta çöpe atılmıştır. Verilen yıpranma payı ancak işe yeni girenlere yarayacaktır.

- Sağlıkçılara 5 yıla 1 yıl vaadi yapılmış, en az 5-6 yıl bekletilmiş ve kağıt üzerinde 6 yıla 1 yıl gibi çıksa da fiilen 11 yıla 1 yıl gibi uygulanabilir olmuştur. Çünkü yıpranma hesabına tatiller girmiyor, mesailerin de ancak fiili sağlık hizmeti verildiği yöneticiler tarafından beyan edilen kısımları katılabiliyor. Dayatılan sistem adeta yıpranma hakkına erişmek için kırk takla attırıyor.

ADALETSİZ VERGİ DİLİMİ UYGULAMASI

Gelirlerine oranla en fazla vergi veren kesim çalışanlar yani bordrolu mahkumlardır. Milyon dolarlık transfer ücretleri alan futbolcular sadece %15 gelir vergisi ödüyor. Ama gariban bir memur Ocak ayında %15 le başlayıp, 2-3 ay içinde %20'ye geçip, en çok paraya ihtiyaç duyduğu Eylül-Ekim aylarında %27 vergi dilimine sokulmuş oluyor. Neden? Kaçacak bir yeri olmadığı için mi?

Mecliste bütün güç merkezlerinin temsilcileri ve lobicileri yer alabiliyor. Çalışanlar ise sadece seçim zamanlarında, bir parmak bal çalınıp oylarının alınması için küçük jestlere veya iktidar-muhalefet tartışmalarında malzeme niyetine gündeme gelebiliyor. Ayrıcalıklı meslek mensubu çalışanlar diğerlerinden daha şanslı tabii ki. Onlara özel yasalar ve kıyaklar da çıkmıyor değil. Mesela, Sağlık Bakanlığı içindeki Doktor çalışanlar. Bakınız: Son torba yasa.

İSRAF ve LÜKS DÜŞKÜNLÜĞÜ

Çalışanlardan sonsuz sabır, tevekkül, azim, gayret, kanaat vb beklenirken, yöneticilerin dudak uçuklatan lüks ve şatafata düşkün hayatları, müsrifçe yapılan harcamalar birer elem kaynağı olarak yansıyor. Bizler bunun için mi çalışıyoruz dedirtiyor. Sendika ağalarının da bu şatafata özenmeleri ve üyelerine tepeden bakmaları üzerine tuz biber oluyor.

EHLİYET ve LİYAKATE UYMAYAN ATAMALAR

İşe alımlarda ve atamalarda ehliyet ve liyakat esaslarından ziyade; partici kadrolaşması, hemşehri fetişizmi, sendika kayırmacılığı, eş-dost akraba öbekleşmesi, cemaat-tarikat tutuculuğu, mezhep birliği arayışları ve çıkar esaslı gruplaşmaların etkisi yoğun hissediliyor. İnsanlar sırf işe alınmak için araya girince, bu nahoş yapılaşmaları da beslemiş oluyor. Bu yapılara boyun eğerek işe girenler veya yükselenler de, içeriye sokulan birer eleman ve hatta militan görevini üstlenmiş bulunuyorlar. Bu durum sürekli kaygı ve mutsuzluk kaynağına da dönüşebiliyor.

Ehil ve liyakat sahibi olmayan yöneticiler diğer çalışanlar için tam bir eziyet kaynağına dönüşebiliyor. Şahsi yetersizliklerini kapatabilmek ve hırslarını tatmin edebilmek için, astlarına karşı terör estirip, üstlerine ise olağan üstü yalakalık ve şirinlik gösterisi yapıyor. Çalışanların arasına nifak sokarak birliklerini ve huzurlarını bozmayı marifet sananları da var bunların.

YAŞLI İŞSİZLİK SORUNLARI ve İŞE ALIMLARDA HAKSIZ YAŞ SINIRI

EYT zulümüyle duyulmaya başlanan yaşlı işsizler sorunu gün geçtikçe büyüyecek ve toplumun dert odağı olacak gibi duruyor. Çünkü kamu ve özel sektör yaşlı işçi/memur düşmanı gibi davranıyor. Kamu 35'den büyük personel almıyor. Özel sektör zaten bir bahaneyle yaşlıları işten çıkarıyor. Çünkü sistem gençleri almaya teşvik ediyor. SGK teşvikleri, düşük maaş giderleri vb ile gençler daha gözde. Memurlar dışında kalan tüm çalışanlarda, yaşlanırken işten çıkarılma korkusu kök salıyor.

Son zamanlarda nereye baksanız yabancı uyruklu çalışanları görürsünüz. Mahalledeki çorbacıda bile servis yapan Türkmen, Afgan, Suriyeli, Özbek asıllı elemanlar var. Yabancı işçilerin ucuz ve hor kullanılabilen iş gücü olarak tercih edilmesi, yerli çalışanlar için daralan iş sahası ve haksız rekabet olarak yansıyor. Bugün basit nitelikli hizmet ve imalat sektöründe gelişen bu durumun, yarın daha da derin, katma değerli ve teknik alanlara da yayılmayacağını kim garanti edebilir?

Genç işçiler yaşlı çalışanları, yabancı uyruklu işçiler de genç işçileri tehdit eder haldedir.

İFTİRA ve DİĞER HAKSIZLIKLARA KARŞI KORUNMASIZLIK

At iziyle it izinin karışabildiği günleri yaşıyoruz. Hiç bir çalışanın alçakça bir iftira ve yalancı şahitlikle işinden ve hatta özgürlüğünden olmayacağına emniyeti bulunmamaktadır. Adalet sistemindeki aksaklıklar ve gecikmeler nedeniyle, gerçekten masum olduğu ispat edilen bazı KHK mağdurlarının işe dönüşleri de işkence gibi eziyetli ve uzun bir süreç aldığı için, küskün ve kızgınlar ordusuna nefer sağlamaktadır. İşgüzar yöneticilerin mahkeme ve OHAL Komisyonu kararlarını uygulamadaki basiretsizliği veya kasıtlı geciktirmeleri de durumu iyice kötüleştirmektedir. Yani bütün çalışanlar iftira ile mağdur edilebilir, masum olsalar da geri dönüşleri imkansız gibi zor haldedir. Vaziyet bu olunca; herkes kabuğuna çekilmeye, paranoyak duygular yaşamaya, inandığı hak ve hakikatleri dahi söylemekten korkar hale gelmeye başlamıştır.

YARDIMCI HİZMETLER VE GENEL İDARİ HİZMETLER SINIFI SORUNLARI

Kamu çalışanları içinde, Yardımcı Hizmetler Sınıfı ve Genel İdari Hizmetler Sınıfı gibi kesimlerin, katlanmak zorunda kaldıkları adaletsiz gelir paylaşımı ve kariyer zorlukları da önemli birer mutsuzluk kaynağıdır. Sözler verilip tutulmayan, sendikalarca duyguları sömürülen ve daima ertelenip ötekileştirilen gruplardır onlar.

Taşeron işçilerin sürekli işçi kadrolarına alınmaları sürecinde emekli olan veya işe başlamayan personelin yerine işe alımlar yapılmadığı için, kamu kurumlarında eksik personelden kaynaklanan büyük sorunlar yaşanmaktadır. İŞ-KUR üzerinden tamamlanması öngörülen eksikler halen giderilmediği için, 2018 Nisan ayından bugüne kadar temizlik, güvenlik, veri giriş gibi alanlarda önemli sayıda eksik personelle hizmet verilmeye çalışıldığından, herkeste yorgunluk ve mutsuzluk baş göstermektedir. Personel eksikliği hizmetleri aksatma noktasına gelmiştir.

YAYGIN VERGİLER ve HAKSIZ ÖDEMELER

Maaşının neredeyse %40 lık bölümü vergi ve diğer kesintilere giden çalışanların elinde kalan paranın büyük bir kısmı da, her şeyden alınan dolaylı vergiler ve harçlara gitmektedir. KDV ve ÖTV ler sinsi birer maaş ortağı olmuştur. Ayrıca su, doğalgaz ve elektrik faturalarına eklenen haraç gibi ödeme kalemleri de mütevazı aile bütçelerini sömürmektedir.

Etrafımızı sıra dağlar gibi kuşatan vergi ödemelerine rağmen, devlet okullarında çocuklarımıza hizmet edecek hademelerin veya güvenlikçilerin maaşlarını ödemek zorunda bırakılmamız resmen zulümden başka bir şey değildir.

VERGİ KAÇIRANLAR ve ÖDEMEYENLER DAHİL TÜM YÜKLERİN ÇALIŞANLARA YANSITILMASI

Çalışanların vergi kaçırmaması mümkün değildir. Zaten ellerine geçmeden tahsilatı yapılır. İş adamı ve şirketlerin ödemekten kaçındıkları vergilerle cezalarının affedilmediği bir dönemi ise hiç hatırlamıyorum. Kriz denir, şu denir, bu denir ve sonunda ya hepsi veya yarısından fazlası bir kalemde silinir. Bu sefer düzenli vergi ödeyenlerde enayi gibi hissedip imkanı olduğu halde ödemekten çekinir. Sonunda onlarda affedilir. Olan yine gariban çalışanlara olur.

SONUÇ

Bütün bu kahır ve eziyet durumlarının üzerine, çalışanlarla ilgili önemli bir teşrik-i mesaisi duyulmayan, bütün icraatı başkalarının ziyaret, gezi ve sözlerini aktarmaktan ibaret gibi davranan, EYT zulmü gibi çalışanların önemli bir kısmının 19 yıllık zulüm hikayesini görmezden gelerek, en sonunda mecbur kalınca da

" **konusmuş olmak için konuşan** " bir Sayın Çalışma Bakanımız var.

Daha ne olsun?!!

Emekçilerin Baş Belası: Gelir Vergisi Matrahı

Bordrolu çalışan işçi ve memurlar, “ahırdaki inek” misali her zaman el altında bulunan, vergi ve diğer kesintileri daha maaşına eli değmeden uçurulan mazbut ve mülayim mükelleflerdir.

Vergi yüzüzleri gibi, zamanında ödemekten kaçınarak, sonradan çıkacak vergi affı veya yapılandırma anlaşmaları ile sıyrılma şansları da yoktur.

Süresiz nafaka mahkumu olanlar veya türlü idari ceza ve ödemeleri bulunanlar da kurtulamazlar ve e-haciz ile maaşlarına kolayca el konulur.

Maaşlı çalışanların çoğunun ek geliri de olmaz. Ek iş yapmak hepsine nasip olmaz veya ne vakitleri ne de sağlıkları fırsat vermez.

Her ay yüklüce gelen elektrik, doğalgaz gibi faturalar, kira ve kredi kartı ödemeleri, okul ve mutfak giderleri hesaplanınca maaşları denk gelirse, kendilerini çok şanslı ve mutlu sayarlar. Yani maaşla birikim de yapılamaz.

“Gelir Vergisi Matrahı” denilen tuhaf uygulama ile Ocak ayından itibaren brüt (net ele geçen değil)

maaş ve ek ödeme gelirleri toplanmaya başlar.

2018 yılı için 14.800 TL oluncaya kadar maaşlardan SGK gibi kesintilerin dışında %15 gelir vergisi kesilir. Bu rakamı geçince vergi oranı %20 olur. Ta ki 34.000 TL oluncaya kadar. Çünkü o zaman da vergi oranı %27'ye çıkar. 80.00 TL'ye ulaşabilen sayılı memur veya işçilerdeniz verginiz %35'e fırlar.

İşçi ve memurlar için bariz bir haksızlık ve adaletsizliktir bu uygulama. **Çünkü;**

Maaşlar tek seferde yıllık topluca ödenmez ve fiilen elde para kalmaz. Kümülatif gelir toplamı uygulaması varsayımsal zenginlik göstergesi gibi uçuk, hayatın gerçeklerine ters bir yaklaşımdır.

Kümülatif toplama esas rakamlar ele geçen net tutarlar değil, SGK ya ayrılan işveren ve memur/işçi kesenekleri, sağlık sigortası gibi rakamların dahil olduğu soyut gelirlerin toplamıdır. Bu yüzden hedef dilim kotaları hızla dolmakta ve çifte vergilendirme etkisi yapmaktadır.

Kümülatif vergi uygulaması maaşlara gelen ve adeta cimbızla verilen zamları yok etmekle kalmayıp, daha fazlasını içeriden alıp götürmektedir. Yani maaş zammı fiilen yalan ve etkisiz olmaktadır. Ocak ayında aldığımız maaş ve ek ödeme rakamına Haziran ayından itibaren ulaşmamız imkansızdır. Kendi bordrolarıma baktığımda, Eylül ayında aldığım maaşın Şubat ayında aldığımdan tam 273 TL daha düşük olduğunu hesapladım. (Hani nerede benim maaş zammım? Zam gelmesin yine razı olacağım yahu! Bari aynı rakamda kalsaydı!)

Kamu personelinin kümülatif vergi zulmünden kurtulması imkansızdır. Özel sektörde ise net maaş üzerinden yapılan iş sözleşmeleri sayesinde işçiler biraz korunabilse de, brüt vergi farkları işverenin sırtına kambur olarak binmektedir. Bu yüzden düşük gösterilen maaşlara, kaçırılan vergilere ve hatta sigortasız çalıştırılan işçilere bahane verilmektedir.

Bunların dışında yan tuhafıklarda var. Örneğin, maaşlarımızla verilen ek ödemeler bir nevi çifte vergiyle kırılıyor ama emekliliğe esas maaş hesabına katılmıyor. Yani, vergisini bolca verdiğimiz paranın maaş gibi emeklilik hayrını görmüyoruz. Görebilen şanslı memurlarda var. Mesela doktorların ek ödemeleri emekliliklerine yansıyor. Ayrıca son torba yasa kapsamında, emekli maaşlarına doğrudan 1.500 -2.000 TL arasında ek zamlar da yapıldı. Doktorlara helal olsun da, bu işi haksızca yapanlara ve bunlara göz yumup yüzleri kızarmadan başarılıymış gibi gezinen Sağlık-Sen'in ağalarına haram olsun inşallah.

Bordro mahkumlarında durum bu minvalde. Şahıs şirketlerinde de aynı Gelir Vergisi Matrahı uygulaması var. Bu sefer onlarda vergi kaçırmak için gelirlerini hep düşük gösteriyor ve anlı şanlı meslek mensupları yıl sonunda gariban asgari ücretli kadar vergi ödemeye çalışabiliyorlar.

Diğer ticari şirketler ise sabit %22'lik Kurumlar Vergisini ödüyor. Gelirleri ne olursa olsun aynı oranda vergi hesaplanıyor.

Piyasa verilerini incelediğimizde, her zaman en çok kar eden kuruluşların bankalar olduğunu görüyoruz. Faiz üzerinden işletilen ticari sistemin acımasız oyuncularıdır onlar. Daralan rekabet şartları, yükselen maliyetler, envai çeşit vergi ve harçlar yüzünden iyice bunalan vergi mükellefleri birde bankaların faiz ve ödeme baskılarına maruz kalınca, uygun olmayan yöntemlere de başvurabiliyor. Gelirleri düşük

göstermek, maaşların bir kısmını resmi yoldan kalanını elden ödemek gibi.

Uygulanan Gelir Vergisi Matrahı ile haksız ve adaletsiz bir vergilendirme yapılıyor. İşçi ve memurların en yüksek harcama yaptıkları yaz sonlarında maaşları düşüyor, yapılan maaş zamları yok olduğu gibi, refah paylarını da zerre kadar hissetmiyorlar. Yani kaşıkla verilen paralar, kepçeyle geri alınıyor.

Yapılması gereken, tüm bordrolu çalışanlar için %15 gibi sabit bir vergi oranının sürekli uygulanmasıdır. Zamla yükselen maaşlara paralel olarak, kesilen vergi miktarı da artacağından, hakkaniyetli vergilendirme yapılacak ve geriye kalan maaş zammı gerçekten hissedilecektir. Asgari ücretlilerde bu verginin tamamen kaldırılması veya en fazla %5 gibi rakamlara düşürülmesi herkes açısından hayırlı olacaktır.

Çalışanlar için her yıl tekrarlanan bu haksızlığın, tez zamanda giderilmesi ricası ve duasıyla...

Konu Danışmanım Mali Müşavir Bağımsız Denetçi Serkan BULUT'a teşekkür ederim.

Görsel Kaynağı: www.fakingnews.com